

En miljödåres försvarsavtal

Jag drar mitt strå till stacken. Det är i varje fall vad jag inbillar mig, när jag med oförminskad energi sköljer ur mjölkpaket efter mjölkpaket och sårar tomglaset från sina kapsyler. Var sak på sin plats, papper, plast och organismer. Vi har kompost på gården. Halleluja! I grovsoprummet finns behållare för det mesta. Resten pilgrimsfärdas jag med till återvinningsstationen vid Åsö gymnasium. Min gång är krum, packningen dryg. Jag offerar till Skafab. Det gör jag så gärna. Jag tror nämligen att jag därmed bidrar till en bättre värld.

När jag föddes, i början av 1960-talet, stod jordens befolkning inför hotet av ett tredje världskrig. USA hade upptäckt att Sovjet byggde uppskjutningsramper för kärnvapenrobotar på Kuba. Som tur var blev det inget krig, men tanken hade väckts. Jorden skulle kunna gå under av människornas galenskap. Det var med den pessimistiska världssynen jag och mina jämnåriga kom att växa upp. Och det var inte bara atomvapen, det var DDT och hormoslyr och napalm också. Håll naturen ren, men slit och släng så mycket du orkar!

Man upptäckte att Amazonas djungler höll på att jämnas med marken. Och det var en sårbarhet, det var det, att uppleva oljekrisen 1973. Ekologi ingick i läroplanen när vi gick i skolan, ett mjukt ämne som genast överskuggades av kallhamrad geografi. Vad var fotosyntes i jämförelse med Ruhrområdet!

När jag sen äntligen blev stor och fick egna barn havererade en reaktor i Tjernobyli. Och så var det ozonskiktet och växthuseffekten, ord som lades till ord i den ofattbara, kollektiva och självupplevda berättelsen om jordens undergång. Där har ni förklaringen till att 60-talisterna blev en så cynisk och desillusionerad generation. Vår devis kunde sammanfattas: Världen är genomrutten - och man kan inte göra nånting åt det.

Men, och jag säger men, för att nu återknyta till det här med sopsortering, människornas historia är inte färdigskriven. Av någon besynnerlig anledning spirar också tron på en bättre värld. Om någon säger ifrån och kommer med alternativ, och om alla hjälps åt osv, då är det kanske inte helt omöjligt att förändra åtminstone en liten, liten del av allt det där förkrossande superdestruktiva som bara pågår och pågår. Kalla mig naiv, men jag tror det ligger någonting i det.

Att en pessimist som jag börjar tro på framtiden kan också ha med Berlinmurens fall att göra, att terrorbalans och kalla kriget numera är historiska begrepp. Det kan också ha att göra med att en internationell miljökonferens ägde rum i Rio de Janeiro 1992. Efter det magiska årtalet började man diskutera något som hette producentansvar. Det var ett nytt och laddat ord som innebar att tillverkarna själva måste ta ansvar för - och återvinna - förpackningarna och det miljöfarliga avfallet. Folk började köpa tandkräm men lämnade kartongen kvar i affären, som en manifestation. Konsumtestade att sälja mjölk som kunden själv fyllde på i medhavda flaskor. Vin på tetra lanserades, med förtryckt returadress och porto betalt på omslaget. De första miljöstationerna dök upp, där man kunde lämna in färgburkar, lacknafta och fotokemikalier. Och sen kom de, källsorteringsbehållarna, de efterlängttade, numera förhatliga, som inte räcker till för alla som vill bidra med just sina urdiskade ananasbrukar och urlästa Allers.

Behållarna svämmar över och luktar och drar till sig råttor och får medborgare att ropa på polis, och stopp och belägg vad det här var äckligt! Nånting gick snett. Nånting som var en god tanke. Det kan man också filosofera över, men jag betackar mig. Jag tror nämligen på det där med återvinning. Jag

tror att de där gröna behållarna är bättre än inga behållare alls.

Min man har ingen förståelse för min envishet. Mjölkpaketet står på tork och han garvar mig rakt upp i ansiktet. Han har läst i en tidning att källsorterat avfall inte alls bidrar till bättre miljö. Tänk bara på bränsleförbrukningen för rengöring och för transporterna till återvinningscentralerna hundra mil bort! Observera arbetet och tiden man lägger ner på skiten! Nej, ner med det i sopnedkastet bara! tycker han. Bunta ihop det, blunda och släng!

Det är inte lätt att hålla stånd i de lägena. Inte heller när man kommer till sorteringsstationerna och ser hur folk har slängt plastpåsar bland tidningarna. I komposten skimrar det allt som oftast av aluminiumfolie, och i grovsopsrummet råder anarki. Där ska det definitivt inte förekomma hushållssopor. Ändå gör det det, gröna limpor och masktunga fläskläggare om det kniper.

Sopsortering är en svår konst. Att misströsta vore lättare. Men jag ger mig inte! Jag har äntligen tagit mig ur den där bedrövliga villfarelsen att ingenting har någon betydelse. Jag håller inte acetone i avloppet. Jag skickar argisinta vykort till makthavare i främmande länder. Jag tror på framtiden. Om det nu gör mig till en idiot, så må det väl vara hänt. Jag är i varje fall en lycklig sådan!

© Tina Messing

Även publicerad i Tidning Södermalm 16 September 2000